“BARQAROR RIVOJLANISH VA YASHIL TRANSFORMATSIYANING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI”

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami

I-qism

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“REAL IQTISODIYOT” KAFEDRASI

“BARQAROR RIVOJLANISH VA YASHIL TRANSFORMATSIYANING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI”

xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI TO‘PLAMI

2026-yil 25-may

I bo‘lim

SAMARQAND-2026

UO‘K: 332.1:502.131.1(06)
KBK: 65.04+20.18
A 80
Artikov, Z.S.
“Barqaror rivojlanish va yashil transformatsiyaning zamonaviy mexanizmlari” Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami (I-II qism) [Matn] / Z.S. Artikov ; muharrir O.M. Pardayev va boshq.- Toshkent: TURON NASHR (Mirzo Abdullo nur savdo), 2026.-406 b.

TO‘PLOVCHI VA NASHRGA TAYYORLOVCHI:
Z.S.Artikov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, professor.

NASHR UCHUN MAS’ULLAR:
O.M.Pardayev – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;
G.M.Shadiyeva – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;
T.S.Sharipov – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent;
Sh.A.Sultonov – iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor;
R.J.Qurbonova – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
Z.I.Abdullayeva – iqtisod fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
D.S.Musinov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
B.O.Do‘stmatov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
Z.I.Sattarova – dotsent v.b;
Z.K.Raximov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
M.E.Erdonov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent v.b.;

SAHIFALOVCHILAR:
M.E.Erdonov – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi PhD, dotsent v.b.
S.B.Iskandarov – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti;
Sh.N.Mirzayeva – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti;
A.I.Asrorov – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti;
V.A.Fozilov – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti;
Sh.SH.Mirzaxadjayeva – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti.

Ilmiy-amaliy anjuman materiallarida barqaror rivojlanish va yashil transformatsiyaning zamonaviy mexanizmlarini shakllantirishga doir nazariy-metodologik yondashuvlar, iqtisodiyot tarmoqlarida ekologik barqarorlikni ta’minlash jarayonida yashil texnologiyalarni joriy etish bilan bog‘liq muammo va yechimlar, hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda resurslardan oqilona foydalanish, energiya samaradorligini oshirish, kam uglerodli rivojlanish tamoyillarini qo‘llash masalalari yoritilgan. Unda yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayonlarini jadallashtirish, ekologik xavfsizlikni ta’minlash, innovatsion va investitsion mexanizmlarni takomillashtirish, davlat va hududiy rivojlanish strategiyalarida yashil transformatsiya ustuvorliklarini belgilash bo‘yicha nazariy qarashlar hamda amaliy tavsiyalar o‘z ifodasini topgan.

Ushbu to‘plamda professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, mustaqil tadqiqotchilar, magistrlar va iqtidorli talabalarning xizmatlar sohasida tarkibiy o‘zgarishlarni amalga oshirishning zamonaviy texnologiyalariga bag‘ishlangan maqola va tezislari o‘rin olgan.

To‘plam materiallaridan iqtisodiyot yo‘nalishida tahsil olayotgan bakalavrlar, magistrlar, doktorantlar, mustaqil izlanuvchilar, davlat idoralari xizmatchilari va shu soha mutaxassislari o‘z faoliyatlarida foydalanishi mumkin.

Tezislar mualliflar tahririda bosilmoqda. Ularda keltirilgan raqamlar, faktlar, xulosa va tavsiyalarga mualliflar mas’ul. Ularning ayrim fikrlari tashkiliy guruh qarashlariga to‘g‘ri kelmasligi mumkin.

В материалах научно-практической конференции освещены теоретико-методологические подходы к формированию современных механизмов устойчивого развития и зелёной трансформации, проблемы и пути их решения, связанные с внедрением зелёных технологий в процессе обеспечения экологической устойчивости отраслей экономики, а также вопросы рационального использования ресурсов, повышения энергоэффективности и применения принципов низкоуглеродного развития в социально-экономическом развитии регионов. В них также нашли отражение теоретические взгляды и практические рекомендации по ускорению процессов перехода к зелёной экономике, обеспечению экологической безопасности, совершенствованию инновационных и инвестиционных механизмов, а также определению приоритетов зелёной трансформации в государственных и региональных стратегиях развития.

В сборнике собраны статьи и тезисы профессоров, преподавателей, докторантов, независимых исследователей, магистров и талантливых студентов о современных технологиях реализации структурных изменений в сфере услуг.

Материалы сборника могут использовать бакалавры, магистры, докторанты, независимые исследователи, сотрудники государственных органов и специалисты данной области, обучающиеся в области экономики.

Тезисы редактируются авторами. Авторы несут ответственность за представленные в них цифры, факты, выводы и рекомендации. Некоторые их мнения могут не соответствовать взглядам организационной группы.

The materials of the scientific-practical conference highlight theoretical and methodological approaches to the formation of modern mechanisms for sustainable development and green transformation, as well as problems and solutions related to the introduction of green technologies in ensuring the ecological sustainability of economic sectors. They also address issues of rational resource use, improving energy efficiency, and applying low-carbon development principles in the socio-economic development of regions. The materials further present theoretical views and practical recommendations on accelerating the transition to a green economy, ensuring environmental security, improving innovation and investment mechanisms, and defining green transformation priorities within national and regional development strategies.

This collection contains articles and theses by professors, doctoral students, independent researchers, masters and talented students on modern technologies for implementing structural changes in the services sector.

The materials in the collection can be used by bachelors, masters, doctoral students, independent researchers, government officials and specialists in this field studying in the field of economics.

Abstracts are edited by the authors. The authors are responsible for the figures, facts, conclusions and recommendations presented therein. Some of their views may not reflect those of the organizational group.

UO‘K: 332.1:502.131.1(06)
KBK: 65.04+20.18

ISBN 978-9910-5219-5-9

© Artikov, Z.S., 2026-y.
© Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, 2026-y.
© “TURON NASHR” nashriyoti, 2026-y.

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR BOZORIDA ISTE’MOLCHILAR SODIQLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI

XO'JAMOV SHOXRUX AXROR O'G'LI
“INTER NATION” MCHJ O’quv markazida
xorijiy tillar fanidan qo’shimcha ta’lim o’qituvchisi
Muallifning elektron manzili: shokhrukhkhujamov28@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisda raqamli texnologiyalar asosida xizmatlar bozorida iste’molchilar sodiqligini oshirish imkoniyatlari yoritilgan. Xususan, raqamli platformalar, mobil ilovalar, elektron to‘lov tizimlari, sun’iy intellekt, mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish (CRM) tizimlari hamda shaxsiylashtirilgan xizmatlarning iste’molchilar sodiqligini shakllantirishdagi o‘rni tahlil qilingan. Shuningdek, raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish orqali mijozlar qoniqishini oshirish, xizmat ko‘rsatish jarayonlarini takomillashtirish, takroriy xaridlarni rag‘batlantirish va korxonalarning raqobatbardoshligini mustahkamlash imkoniyatlari asoslab berilgan. Raqamli muhitda iste’molchilar ishonchini ta’minlash, shaxsiy ma’lumotlar xavfsizligini saqlash va mijozlar bilan uzoq muddatli munosabatlarni rivojlantirish bo‘yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli texnologiyalar, xizmatlar bozori, iste’molchilar sodiqligi, raqamli marketing, CRM tizimi, mijozlar qoniqishi, shaxsiylashtirilgan xizmatlar, sun’iy intellekt, raqamli transformatsiya, raqobatbardoshlik.

Аннотация. В тезисе рассматриваются возможности повышения лояльности потребителей на рынке услуг на основе цифровых технологий. В частности, анализируется роль цифровых платформ, мобильных приложений, электронных платёжных систем, искусственного интеллекта, систем управления взаимоотношениями с клиентами (CRM) и персонализированных услуг в формировании потребительской лояльности. Обоснованы возможности повышения удовлетворённости клиентов, совершенствования процессов обслуживания, стимулирования повторных покупок и укрепления конкурентоспособности предприятий посредством эффективного использования цифровых технологий. Разработаны предложения по обеспечению доверия потребителей в цифровой среде, защите персональных данных и развитию долгосрочных отношений с клиентами.

Ключевые слова: цифровые технологии, рынок услуг, лояльность потребителей, цифровой маркетинг, CRM-система, удовлетворённость клиентов, персонализированные услуги, искусственный интеллект, цифровая трансформация, конкурентоспособность.

Abstract. This thesis explores the opportunities for enhancing consumer loyalty in the service market through digital technologies. In particular, it examines the role of digital platforms, mobile applications, electronic payment systems, artificial intelligence, customer relationship management (CRM) systems, and personalized services in developing consumer loyalty. The study highlights how the effective use of digital technologies can improve customer satisfaction, optimize service delivery processes, encourage repeat purchases, and strengthen business competitiveness. It also proposes measures to build consumer trust in the digital environment, protect personal data, and develop long-term customer relationships.

Keywords: digital technologies, service market, consumer loyalty, digital marketing, CRM systems, customer satisfaction, personalized services, artificial intelligence, digital transformation, competitiveness.

Kirish. Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida xizmatlar bozorida raqobatning kuchayishi korxonalardan iste’molchilar bilan munosabatlarni yangicha yondashuvlar asosida tashkil etishni talab qilmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi, internetdan foydalanish imkoniyatlarining kengayishi, mobil ilovalar va elektron tijoratning ommalashuvi xizmatlar ko‘rsatish jarayonlarini tubdan o‘zgartirmoqda. Bunday sharoitda iste’molchilar sodiqligini oshirish va mijozlar bilan uzoq muddatli munosabatlarni shakllantirish korxonalar faoliyatining muhim strategik yo‘nalishiga aylanmoqda. Iste’molchilar sodiqligi mijozlarning muayyan korxona xizmatlarini muntazam tanlashi, ulardan takroran foydalanishi va ushbu korxonaga nisbatan ijobiy munosabatda bo‘lishini anglatadi. Raqamli texnologiyalar esa iste’molchilarning ehtiyojlarini aniqlash, ularga individual yondashish, xizmatlardan foydalanish qulayligini oshirish va mijozlar bilan tezkor aloqani ta’minlash imkonini beradi.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, zamonaviy xizmatlar bozorida faqat sifatli xizmat ko‘rsatishning o‘zi yetarli emas. Korxonalar mijozlarning o‘zgaruvchan talablariga moslashishi, raqamli xizmatlarni rivojlantirishi, iste’molchilar tajribasini yaxshilashi va ularning ishonchini mustahkamlashi zarur. Shu jihatdan raqamli texnologiyalar asosida iste’molchilar sodiqligini oshirish imkoniyatlarini o‘rganish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Tadqiqotning maqsadi xizmatlar bozorida iste’molchilar sodiqligini oshirishda raqamli texnologiyalarning o‘rnini aniqlash, ularning iqtisodiy samaradorligini yoritish va amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

Asosiy qism. Raqamli texnologiyalar xizmatlar bozorida korxonalar va iste’molchilar o‘rtasidagi munosabatlarni rivojlantirishning muhim vositasi hisoblanadi. Ular xizmat ko‘rsatish jarayonlarini avtomatlashtirish, mijozlar haqidagi ma’lumotlarni tahlil qilish, xizmatlarni individuallashtirish va iste’molchilar bilan uzluksiz aloqa

o‘rnatish imkonini beradi. Natijada mijozlar uchun qulaylik yaratiladi, xizmat ko‘rsatish tezligi oshadi va korxonalarning raqobatbardoshligi mustahkamlanadi. Xizmatlar bozorida iste’molchilar sodiqligini oshirishda bir nechta raqamli texnologiyalar alohida ahamiyat kasb etadi.

Birinchidan, mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish (CRM) tizimlari iste’molchilar sodiqligini oshirishning samarali vositalaridan biridir. Ushbu tizimlar mijozlarning murojaatlari, xarid tarixi, afzalliklari va ehtiyojlari to‘g‘risidagi ma’lumotlarni tizimlashtirish imkonini beradi. To‘plangan ma’lumotlar asosida iste’molchilarga mos xizmatlarni taklif qilish, individual chegirmalar taqdim etish va mijozlar bilan aloqalarni samarali boshqarish mumkin. Bu esa mijozlar qoniqishini oshirish va ularni uzoq muddat saqlab qolishga xizmat qiladi.

Ikkinchidan, mobil ilovalar va raqamli platformalar xizmatlardan foydalanish jarayonini soddalashtiradi. Onlayn buyurtma berish, xizmatlarni masofadan turib tanlash, elektron to‘lovlarni amalga oshirish va buyurtma holatini kuzatish imkoniyatlari iste’molchilar uchun vaqt va xarajatlarni tejaydi. Xizmatlardan foydalanishning qulayligi mijozlarning korxonaga qayta murojaat qilish ehtimolini oshiradi.

Uchinchidan, sun’iy intellekt va ma’lumotlarni tahlil qilish texnologiyalari iste’molchilarning xulq-atvori hamda ehtiyojlarini chuqurroq o‘rganish imkonini beradi. Masalan, chatbotlar mijozlarning savollariga tezkor javob berishi, tavsiya tizimlari esa ularning qiziqishlariga mos xizmatlarni taklif qilishi mumkin. Ma’lumotlar tahlili asosida mijozlarning xizmatlardan foydalanish tendensiyalarini aniqlash va marketing strategiyalarini takomillashtirish mumkin. Bunda shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish, ularni qonuniy asosda qayta ishlash va algoritmlardan mas’uliyatli foydalanish muhim hisoblanadi.

To‘rtinchidan, raqamli marketing va shaxsiylashtirilgan takliflar iste’molchilar sodiqligini mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi. Elektron pochta, mobil bildirishnomalar, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa raqamli kanallar orqali mijozlarga ularning ehtiyojlariga mos axborot va takliflarni yetkazish mumkin. Biroq bunday kommunikatsiyalar iste’molchilar manfaatlarini hisobga olgan holda, ortiqcha reklama va bezovta qiluvchi xabarlardan qochib tashkil etilishi lozim.

Beshinchidan, elektron sodiqlik dasturlari mijozlarni korxona xizmatlaridan muntazam foydalanishga rag‘batlantiradi. Bonus ballari, individual chegirmalar, xaridlar uchun mukofotlar va maxsus takliflar mijozlarning iqtisodiy manfaatdorligini oshirishi mumkin. Bunday dasturlarning samaradorligi ularning mijozlar xulq-atvoriga ta’siri bilan bir qatorda, korxona xarajatlari va foydaliligiga ta’siri orqali ham baholanishi zarur.

Oltinchidan, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn fikr-mulohaza platformalari iste’molchilar bilan ikki tomonlama muloqotni rivojlantiradi. Mijozlarning izohlari,

takliflari va shikoyatlarini muntazam o‘rganish xizmatlardagi kamchiliklarni aniqlash hamda ularni o‘z vaqtida bartaraf etish imkonini beradi. Murojaatlarga tezkor va samimiy javob berish iste’molchilarning ishonchini mustahkamlashga yordam beradi.

Raqamli texnologiyalarning iste’molchilar sodiqligiga ta’siri, avvalo, mijozlar tajribasining yaxshilanishida namoyon bo‘ladi. Xizmatlardan foydalanishning qulayligi, tezkor axborot olish, individual takliflar va muammolarni masofadan hal etish iste’molchilarning qoniqish darajasini oshirishi mumkin. Qoniqish darajasining ortishi esa takroriy xaridlar va uzoq muddatli munosabatlar shakllanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Biroq raqamli texnologiyalarni joriy etishning o‘zi avtomatik ravishda sodiqlikni ta’minlamaydi. Buning uchun texnologiyalar xizmatlar sifati, ishonch va mijozlar ehtiyojlariga mos boshqaruv yondashuvlari bilan uyg‘unlashtirilishi kerak.

Raqamlashtirishning iqtisodiy ahamiyati korxonalarning operatsion xarajatlarini maqbullashtirish, xizmat ko‘rsatish tezligini oshirish, marketing faoliyatining samaradorligini yaxshilash va mavjud mijozlarni saqlab qolish imkoniyatlarida namoyon bo‘ladi. Bundan tashqari, mijozlar haqidagi ma’lumotlarni tahlil qilish korxonalarga talabni aniqroq prognozlash va resurslardan oqilona foydalanishga yordam beradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, dasturiy ta’minot va infratuzilmani yaratish xarajatlari, kiberxavfsizlik tahdidlari, shaxsiy ma’lumotlarning oshkor bo‘lish xavfi, raqamli savodxonlik darajasidagi farqlar va texnologiyalardan foydalanishdagi qiyinchiliklar shular jumlasidandir. Shu sababli korxonalar raqamlashtirish strategiyasini ishlab chiqishda texnologik imkoniyatlar bilan bir qatorda iqtisodiy samaradorlik va iste’molchilar manfaatlarini ham hisobga olishlari lozim.

Iste’molchilar sodiqligini oshirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarning natijadorligini baholash uchun mijozlarni saqlab qolish darajasi, takroriy xaridlar ulushi, mijozlar qoniqishi, murojaatlarga javob berish tezligi, raqamli xizmatlardan foydalanish ko‘rsatkichi va bir mijozga to‘g‘ri keladigan daromad kabi mezonlardan foydalanish mumkin. Ushbu ko‘rsatkichlarni muntazam tahlil qilish korxonalarga raqamli investitsiyalarning natijalarini aniqlash va xizmatlar sifatini izchil takomillashtirish imkonini beradi.

Xulosa va takliflar. Olib borilgan nazariy tahlillar shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalar xizmatlar bozorida iste’molchilar sodiqligini oshirish, mijozlar bilan uzoq muddatli munosabatlarni rivojlantirish va korxonalarning raqobatbardoshligini mustahkamlash uchun keng imkoniyatlar yaratadi. CRM tizimlari, mobil ilovalar, sun’iy intellekt, raqamli marketing, elektron to‘lovlar va sodiqlik dasturlari iste’molchilar ehtiyojlarini aniqlash, xizmatlardan foydalanishni qulaylashtirish va mijozlar qoniqishini oshirishga yordam beradi. Raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish korxonalarning xizmat ko‘rsatish jarayonlarini takomillashtirish, operatsion xarajatlarni

maqbullashtirish, takroriy xaridlarni rag‘batlantirish va mavjud mijozlarni saqlab qolish imkoniyatlarini kengaytiradi. Biroq mazkur natijalarga erishish uchun raqamli vositalarni xizmatlar sifati, mijozlar ishonchi, ma’lumotlar xavfsizligi va samarali boshqaruv bilan uyg‘unlashtirish talab etiladi. Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

1. CRM tizimlarini joriy etish va rivojlantirish. Korxonalarda mijozlar haqidagi ma’lumotlarni tizimli boshqarish, ularning murojaatlari va ehtiyojlarini tahlil qilish hamda individual xizmatlarni taklif etish mexanizmlarini takomillashtirish lozim.

2. Mobil va onlayn xizmatlar sifatini oshirish. Foydalanish uchun qulay, tezkor va xavfsiz raqamli platformalarni yaratish, elektron to‘lovlar va masofaviy xizmatlar imkoniyatlarini kengaytirish tavsiya etiladi.

3. Shaxsiylashtirilgan marketingni rivojlantirish. Iste’molchilarning qiziqishlari va ehtiyojlariga mos takliflarni shakllantirish, raqamli reklama samaradorligini baholash va mijozlar bilan muntazam aloqani yo‘lga qo‘yish zarur.

4. Raqamli sodiqlik dasturlarini takomillashtirish. Bonuslar, chegirmalar va boshqa rag‘batlantirish mexanizmlarini mijozlarning real ehtiyojlariga moslashtirish hamda ularning korxona daromadlariga ta’sirini baholash kerak.

5. Xodimlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish. Xizmat ko‘rsatish sohasida faoliyat yurituvchi xodimlarni raqamli platformalar, mijozlar bilan ishlash tizimlari va ma’lumotlar tahlili vositalaridan foydalanishga o‘rgatish maqsadga muvofiq.

6. Kiberxavfsizlik va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilishni kuchaytirish. Mijozlar ma’lumotlarini qayta ishlashda xavfsizlik talablariga rioya qilish, ma’lumotlardan foydalanish shaffofligini ta’minlash va iste’molchilar ishonchini mustahkamlash lozim.

7. Raqamli yechimlarning iqtisodiy samaradorligini baholash. Mijozlarni saqlab qolish darajasi, takroriy xaridlar, xizmat ko‘rsatish xarajatlari va mijozlar qoniqishi ko‘rsatkichlari asosida raqamlashtirish natijalarini muntazam monitoring qilish tavsiya etiladi.

Umuman olganda, raqamli texnologiyalar asosida iste’molchilar sodiqligini oshirish xizmatlar bozorida barqaror iqtisodiy rivojlanishning muhim shartlaridan biridir. Korxonalar raqamli innovatsiyalarni iste’molchi manfaatlariga yo‘naltirgan holda joriy etsa, xizmatlar sifati va mijozlar tajribasini yaxshilash, raqobat ustunligini kuchaytirish hamda uzoq muddatli iqtisodiy samaradorlikka erishish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasining “Iste’molchilarning huquqlarini himoya qilish to‘g‘risida”gi Qonuni. 1996-yil 26-aprel, 221-I-son.

2. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasining rasmiy statistik ma’lumotlari. Xizmatlar sohasi bo‘yicha statistik ko‘rsatkichlar. Rasmiy sayt: https://stat.uz
3. O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. Rasmiy sayt: https://lex.uz

QURILISH XIZMATLARI BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING IQTISODIY OMILLARI

QUDRATOV NAVRO‘Z ABDULLA O‘GLI
Samarqand viloyati hokimligi Yer uchastkalarini olib qo‘yish va kompensatsiya berish ishlarini muvofiqlashtirish sho‘basi mudiri
Muallifning elektron manzili: navruzqudratov91@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisda qurilish xizmatlari bozorida raqobatbardoshlikni oshirishning iqtisodiy omillari, qurilish korxonalarining bozor sharoitlariga moslashish imkoniyatlari hamda xizmatlar sifati va narxining raqobatga ta’siri yoritilgan. Shuningdek, qurilish jarayonida moddiy va moliyaviy resurslardan samarali foydalanish, xarajatlarni optimallashtirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va boshqaruv tizimini takomillashtirish orqali korxonalar raqobatbardoshligini oshirish yo‘nalishlari ko‘rib chiqilgan. Qurilish xizmatlari bozorida barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta’minlash va korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish bo‘yicha takliflar ishlab chiqish masalalariga alohida e’tibor qaratilgan.

Kalit so‘zlar: qurilish xizmatlari, raqobatbardoshlik, iqtisodiy omillar, qurilish bozori, xizmatlar sifati, narx siyosati, resurslardan samarali foydalanish, xarajatlarni optimallashtirish, innovatsion texnologiyalar, iqtisodiy samaradorlik.

Аннотация. В тезисе рассматриваются экономические факторы повышения конкурентоспособности на рынке строительных услуг, возможности адаптации строительных предприятий к рыночным условиям, а также влияние качества и стоимости услуг на уровень конкуренции. Особое внимание уделяется повышению конкурентоспособности предприятий за счёт эффективного использования материальных и финансовых ресурсов, оптимизации затрат, внедрения современных технологий и совершенствования системы управления. Рассматриваются направления обеспечения устойчивого экономического развития рынка строительных услуг и повышения эффективности деятельности строительных предприятий.

Ключевые слова: строительные услуги, конкурентоспособность, экономические факторы, рынок строительства, качество услуг, ценовая политика,

MUNDARIJA

I SHO‘BA. BARQAROR RIVOJLANISH VA YASHIL TRANSFORMATSIYANING NAZARIY, AMALIY VA METODOLOGIK MUAMMOLARI.		
G.M.Shadieva	Yashil iqtisodiyot nazariyasi va global iqtisodiy transformatsiya tendensiyalari	5
Z.S.Artikov	Barqaror rivojlanish konsepsiyasining zamonaviy iqtisodiyotdagi nazariy asoslari	10
Р.Ж.Курбанова	Chakana savdo xizmatlari bozorini zamonaviy innovatsion yondashuvlar orqali rivojlantirish	13
S.B.Boboqulov	Sanoat klasterlarini jahon xo'jaligida tutgan o'rni	16
З.И.Саттарова	Эволюция концептуальных основ и актуальные подходы к типологизации туристских кластеров в современной науке	20
J.A.Maxmudov	Yashil transformatsiya sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasini barqaror rivojlantirishning nazariy-metodologik muammolari	23
F.E.Jomonqulova	Ma’lumotlar bazasini real vaqtda kuzatib borish, ma’lumotlar bazasini ishga tushirish va o‘chirish	34
Z.S.Artikov **I.Q.Ravshanova**	Hududiy xizmatlar sektorida yashil transformatsiya va aholi farovonligi	37
F.Sh.Shonazarov	Aksiyadorlik jamiyatlarida raqamli transformatsiya omillari: tashkiliy inersiya, inson kapitali va yashil boshqaruvning o‘rni	39
F.Shanazarov	Ijtimoiy xizmatlarning inson kapitalini rivojlantirishdagi o‘rni va ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotga ta’sir mexanizmlar	42
А.Х.Джумаев	Концепции зелёной экономики в экономической науке	45
Д.Абдуллаева	Структурная трансформация строительных услуг Самаркандской области: динамика, тенденции и методы оценки	49
Н.Б.Рузиева	«Пути повышения эффективности отраслей сферы услуг при зелёной экономики»	51
Zhu YuMing	Expansion paths for sustainable development of tourism infrastructure, taking georgia as an example	53
M.E.Erdonov **M.A.Samiyev**	Toyloq tumanida sanoat korxonalari eksport salohiyatini oshirish imkoniyatlari.	56

D.S.Musinov	Does digital heritage governance promote inclusive growth? A preliminary study based on world heritage sites in uzbekistan	61
M.A.Abdivoxidov	Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmatlar sohasida barqaror rivojlanish va yashil transformatsiyaning nazariy-metodologik asoslari	64
Т.Э.Толибова **М.П.Давлатова**	Совершенствование институциональных механизмов финансирования проектов зеленой экономики в Узбекистане на основе цифровых инноваций	68
A.A.Shermatov	Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda ekologik barqarorlik va yashil iqtisodiyotning o‘rni	73
З.И.Абдуллаева **М.А.Адилжонова**	Цена и количество рыночного равновесия для сети или услуги	79
II SHO‘BA. YASHIL TRANSFORMATSIYA JARAYONLARIDA HAL ETILISHI LOZIM BO‘LGAN DOLZARB MASALALAR VA ULARNING YECHIMLARI		
Н.М.Жунусбекова **Е.Туркебаева**	Влияние экологической устойчивости на социально-экономическое развитие территорий	82
Z.S.Artikov	Yashil iqtisodiyotga o‘tishda energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish muammolari	88
З.И.Саттарова	Приоритетные направления и принципиальные положения концепции агроэкотуризма как перспективного сектора туристской индустрии узбекистана	93
З.И.Абдуллаева **С.А.Махмудов**	Теоретические основы зелёной экономики: подходы и определения учёных	96
Z.S.Artikov	Iqlim o‘zgarishi sharoitida resurslardan samarali foydalanish yo‘llari	98
З.И.Абдуллаева **С.А.Махмудов**	Международные организации и зелёная экономика: современные тенденции и перспективы сотрудничества	102
N.X.Ruzibayeva	Sanoat korxonalarida investitsiya mexanizmini rivojlantirish	104
F.Sh.Shonazarov	Aksiyadorlik jamiyatlarida raqamli transformatsiya to‘siqlari va ekologik boshqaruv yechimlari	109

F.E.Jomonqulova	Tarmoq texnologiyalari va ularning axborot tizimidagi o‘rni	112
S.B.Boboqulov	Uy-joy qurilish jarayonida kommunal xizmat ko'rsatish jarayonini inobatga olishning zaruriyati	116
А.Х.Джумаев	Ўзбекистонда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва қишлоқ хўжалигида яшил иқтисодиётга ўтишнинг айрим масалалари	120
Н.Б.Рузиева	«Роль экологической устойчивости и «зеленой экономики» в социально-экономическом развитии регионов Узбекистана»	124
M.A.Abdivoxidov	Xizmatlar sohasida yashil transformatsiya jarayonlarida hal etilishi lozim bo‘lgan dolzarb masalalar va ularning tashkiliy-iqtisodiy yechimlari	127
M.E.Erdonov	Conceptual and Methodological Foundations for Assessing Green Transformation Performance in Service Industries	131
D.S.Musinov	Ishsizlik va uning iqtisodiy oqibatlari	136
D.H.Shaymardonova **E.E.Salimov**	Davlat budjeti taqchilligi va uni moliyalashtirish mexanizmlari	140
Zhao Ying	Green transformation of the hotel industry in the digital age: urgent issues and solutions	143
Z.I.Abdullayeva **Sh.Otonazarov**	Biznes jarayonlarini tadqiq qilishda ijtimoiy so‘rovlar o‘tkazish	147
M.Sh.Xudayarova	Xizmat ko’rsatish sohasining aholi forovonligini oshirishdagi roli	152
D.S.Musinov	Влияние макроэкономической среды на эффективность субъектов малого предпринимательства в сфере услуг	157
Ф.Ф.Саламов **У.Б.Нуриддинова**	Оценка экономической эффективности кластерной модели в сфере услуг	159
III SHO‘BA. HUDUDLARNI IJTIMOIY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK BARQARORLIK VA YASHIL IQTISODIYOTNING O‘RNI		
Z.S.Artikov	Qishloq hududlarida ekologik barqarorlikni ta’minlashning iqtisodiy mexanizmlari	161
Jie Zheng	Sustainable tourism flow management in the green transformation of cultural heritage	165

	protection: dunhuang's experience and implications for samarkand	
З.И.Саттарова	Историко-культурный потенциал великого шёлкового пути как основа межрегиональной туристской стратегии стран центральной азии	169
Н.Б.Рузиева	«Инновации, инвестиции и институты: Три кита «зеленой» экономики»	179
А. Х.Джумаев	Келажакдаги глобал ва минтақавий иқлим ўзгариши ҳамда яшил иқтисодиётга ўтиш зарурати	181
M.E. Erdonov	Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda ekologik barqarorlikning iqtisodiy ahamiyati	185
З. И.Абдуллаева **С. Р.Наимов**	Рыночная структура, стратегия фирмы и эффективность	188
Х. К.Каршибоев **К. К.Мурадов**	Анализ стандартного отклонения с использованием модели garch	190
M.E. Erdonov	Роль экологической устойчивости и зеленой экономики в социально-экономическом развитии регионов	193
D.E.Umurzakova	To‘siqsiz turizm xizmatlarini takomillashtirish asosida xizmat ko‘lamini kengaytirish	196
Sh.N.Mirzayeva	Shahar infratuzilmasini ekologik modernizatsiya qilishning ustuvor yo‘nalishlari	200
R.A.Qulmurodova	Yashil transformatsiya sharoitida yetkazib berish xizmatlarida so‘nggi mil logistikasini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari	205
M.A.Abdivoxidov	Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda ekologik barqarorlik va yashil iqtisodiyotning xizmatlar sohasi bilan integratsion o‘rni	208
Н.Б.Рузиева	«Устойчивое развитие и «зеленая» трансформация: На пути к решению практических и методологических проблем»	212
D.S.Musinov	Yashil bankchilik va ekologik moliyalashtirishning barqaror iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rni	216
S.B.Jurakulova	Agroturizm xizmatlarini boshqarishni innovatsion yo‘llari	219
D.H.Shaymardonova **D.Maxmayoquboyev**	Sun’iy intelektning insoniyat va mehnat bozoriga ta’siri	222

G.M.Toxirova	Savdo korxonalarini rivojlantirishda forsayt (foresight) amaliyotini qo‘llanilishi	225
A.A.Shermatov	Yashil transformatsiya jarayonlarida hal etilishi lozim bo`lgan dolzarb masalalar va ularning yechimlari	230
Д.Уразов	Цифровые технологии и искусственный интеллект в управлении зелёной трансформацией регионов	234
IV SHO‘BA. YASHIL TRANSFORMATSIYA BO‘YICHA DAVLAT VA HUDUDIY RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.		
PhD Z.S.Artikov	Hududiy boshqaruvda ekologik siyosat samaradorligini oshirish masalalari	237
J.M.Qurbonov **D.Khakimov**	Корхонани инновацион ривожлантиришда инновацион лойиҳаларнинг ўрни	240
З.И.Саттарова	Кластерная политика туристской отрасли: теоретические основания и практические инструменты осуществления	247
M.E. Erdonov	Barriers and Solution Pathways for the Low-Carbon Transition of the Service Sector	249
А. Х.Джумаев	Экологические аспекты зелёного развития экономики	253
J.M.Qurbonov **D.Khakimov**	Инновацион фаолият кўрсаткичлари асосида корхоналарни таққослаш таҳлили	257
З. И.Абдуллаева **С. А.Махмудов**	Актуальные вопросы зелёной экономики в современных условиях	260
M.Q.Nizomov	Mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish hamda yashil iqtisodiyotning ro‘li	262
M.E. Erdonov	Hududiy rivojlantirish strategiyalarida yashil indikatorlar tizimini joriy etish masalalari	265
M.E. Erdonov	Совершенствование государственных и региональных стратегий зеленой трансформации	268
A.A. Shermatov	Barqaror rivojlanish va yashil ransformatsiyaninng nazariy, amaliy va metodologik muammolari	271
D.S.Musinov	Moliyaviy texnologiyalarning milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi ahamiyati va strategik istiqbollari	277
D. I.Ro‘ziyeva **F. M.Jo‘ramurodova**	Qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish orqali karbon chiqindilarini kamaytirish yo‘llari	280

S.B.Jurakulova	Raqamli iqtisodiyotga o‘tish sharoitida agroturizmni boshqarishni takomillashtirish	284
D.H. Shaymardonova **S.A.Mirzayev**	Raqamli iqtisodiyot sharoitida davlat moliyasini boshqarish samaradorligini oshirish yo‘llari	288
D.H. Shaymardonova **S.I.Muxtorova**	Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va uning ahamiyati	292
D.H. Shaymardonova **S.J.Olloyorov**	O‘zbekistonda "yashil" energetikaga o‘tishda raqamli smart-texnologiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘llari	297
D.Sattorov	Yashil transformatsiya sharoitida hududiy infratuzilmani barqaror rivojlantirish strategiyalari	301
J.S.Bozorov	Kichik biznes xizmatlari va bandlikni oshirish masalalari	304
J.A.Saloxidinov	Markaziy osiyoda yashil iqtisodiyotga o‘tish va ekologik barqarorlik	307
Х.К.Каршибоев **К.К.Мурадов**	Анализ микроэкономической эффективности цифровых платежных систем с использованием эконометрических методов	311
Н.Б.Рузиева	«Зеленая» экономика — локомотив социально-экономического развития Узбекистана»	314
Д.Уразов	Цифровые технологии и искусственный интеллект в управлении зелёной трансформацией регионов	317
V SHO‘BA. YASHIL IQTISODIYOT-NING INNOVATSION, INVESTITSION VA INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI		
Z.S.Artikov	Yashil investitsiyalarni jalb etishning zamonaviy mexanizmlari	320
З.И.Саттарова	Японская модель организации внутреннего туризма и перспективы её адаптации к условиям туристской отрасли узбекистана	323
Х. К.Каршибоев **К. К.Мурадов**	Main trends in the development of the world tourism and hospitality industry	327
З. И.Абдуллаева **С. А.Махмудов**	Современные тенденции развития зелёной экономики	330
D.H.Shaymardonova **R.O.Salimova**	Tijorat banklarida raqamli xizmatlarni rivojlantirish istiqbollari	332
A.D.Xidirov	Hududlarda tog‘ turizmini tashkil etish va marshrutlari bo‘yicha tavsiyalar	336

А.Х.Джумаев	Приоритеты экологической политики узбекистана.	342
N.X.Ruzibayeva	Yashil iqtisodiyot moliyaviy mexanizmidan foydalanish yo‘llari	347
M.Q.Nizomov	Yashil iqtisodiyot mexanizmlarini rivojlantirishning global masalalari	352
Ф.Ф.Саламов **Р.Аминджанова**	Пути развития туристических услуг в условиях цифровой трансформации	355
M.E.Erdonov	Инновационные, инвестиционные и институциональные механизмы развития зеленой экономики	357
Sh.A.Buranov	Samarqand viloyatida yashil iqtisodiyotning innovatsion, investitsion va institutsional mexanizmlarini rivojlantirish masalalari	360
S.N.Hukumova	Ijara xizmatlari bozorining nazariy asoslari va zamonaviy rivojlanish tendensiyalari	363
D.H.Shaymardonova **S.Mukhamednazarova**	The role of digital banking in the modern economy.	370
D.H.Shaymardonova **S.J.Meliboyev**	Raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish	375
Z.I.Abdullayeva **Y.I.Sharipova**	Yashil iqtisodiyotga o'tish sharoitida innovatsiya va investitsiyalarni boshqarishni takomillashtirish	379
M.E.Erdonov **J.S.Bozorov**	Raqamli xizmatlar iqtisodiy o‘sish omili sifatida	383
N.B.Yahyoxonov	Xizmatlar sohasida yashil transformatsiyani ta’minlashda raqamli marketingning o‘rni va samaradorlikni oshirish mexanizmlari	388
Z.I.Abdullayeva **У.Б.Нуриддинова**	Этические нормы труда	392
Н.Б.Рузиева	«Механизмы развития «зеленой» экономики: Инструменты для устойчивого будущего»	394
Z.I.Abdullayeva **Н.Д.Султонова**	Теоретико-методологические основы исследования роли искусственного интеллекта в системе обслуживания клиентов	397
Sh.Abdurasulov	Turizm sohasini rivojlanishida kreativ turizmning tutgan o‘rni	400
Sh.Abdurasulov	Turizmni milliy iqtisodiyotning muhim drayveri sifatida rivojlantirish imkoniyatlari	402

M.S.Qarshiyeva	Chakana savdoda marketing strategiyalarini takomillashtirish va savdo hajmini oshirish yo‘llari	405
M.S.Qarshiyeva	Raqamli texnologiyalar asosida chakana savdo samaradorligini oshirish yo‘llari	410
O.B.Ulmasova	Xizmatlar sohasida kichik biznes korxonalarni innovatsion rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o‘rni	417
J.S.Pardayev	Oliy ta’lim xizmatlarini davlat tomonidan tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish	421
A.A.Butayev	O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirishda tijorat banklari moliyaviy xizmatlarining o‘rni va rivojlanish istiqbollari	425
U.N.Nizamov	O‘zbekiston tijorat banklarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish va transformatsiya jarayonlarining istiqbollari	429
A.A.Butayev	O‘zbekiston Respublikasida kambag‘allikni qisqartirishda tijorat banklarining moliyaviy xizmatlari takomillashtirish	435
U.N.Nizamov	Raqamli iqtisodiyot sharoitida O‘zbekiston tijorat banklarini transformatsiya qilish: muammolar va rivojlanish istiqbollari	439
Sh.M.Kenjayeva	Xizmat ko‘rsatish sohasida hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish va aholi talabini prognozlashning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	444
Sh.M.Kenjayeva	Hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish va aholi talabini prognozlashning iqtisodiy-uslubiy asoslarini takomillashtirish	448
Sh.A.Xo'jamov	Xizmatlar bozorida iste’molchilar sodiqligini shakllantirishga ta’sir etuvchi omillar va ularning iqtisodiy ahamiyati	453
Sh.A.Xo'jamov	Raqamli texnologiyalar asosida xizmatlar bozorida iste’molchilar sodiqligini oshirish imkoniyatlari	458
N.A.Qudratov	Qurilish xizmatlari bozorida raqobatbardoshlikni oshirishning iqtisodiy omillari	463
N.A.Qudratov	Qurilish korxonalarida resurslardan samarali foydalanish orqali xizmatlar sifatini oshirish yo‘llari	467

Ch.M.Karshiyeva	O‘zbekistonda raqamli xizmatlar eksportini rivojlantirish va uning iqtisodiy samaradorligini oshirish istiqbollari	471
J. A. Xolboyev	O‘zbekistonda axborot-kommunikatsiya xizmatlarining rivojlanishi va iqtisodiy ahamiyati	477
J. A. Xolboyev	Rivojlanayotgan mamlakatlarda transport infratuzilmasini takomillashtirishning iqtisodiy ahamiyati	481
Ch.M.Karshiyeva	Markaziy Osiyo davlatlari turizm xizmatlari eksportini kengaytirish va xalqaro bozordagi raqobatbardoshligini oshirish	485

“Barqaror rivojlanish va yashil transformatsiyaning zamonaviy mexanizmlari”
xalqaro ilmiy-amaliy anjuman
MATERIALLARI TO‘PLAMI
2026-yil 25-may

ISBN: 978-9910-5219-5-9

4174

«TURON NASHR» nashriyoti
100129. O‘zbekiston Respublikasi
Samarqand viloyati, Samarqand shahri,
Xo‘ja Ahror Valiy ko‘chasi, 37-uy.
Tasdiqnoma: № 4174 (22.09.2020-y.)

Nashriyot muharriri: M.Roziqova

Musahhih: F.Tohirova

Bosishga 04.06.2026-yilda ruxsat etildi.

Qog’oz bichimi 210×297 1/4.

«Times New Roman» garniturasi.

Shartli bosma tobog’i 25.0.

Adadi 50 nusxa. Buyurtma raqami: N-33

«NAVRO‘Z POLIGRAF» MCHJ matbaa

bo‘limida chop etildi.

Tasdiqnoma: 374736 29.08.2024-yil.

Samarqand shahri, X.Abdullayev ko’chasi, 63-uy.